

VAN DE RADARWEG

► De nieuwe Amerikaanse ambassadeur Timothy Broas nam deze week als eerste het boek van Elsevier-redacteur Rik Kuethe *De adelaars van het Witte Huis* in ontvangst. Dat gebeurde tijdens een speciale bijeenkomst in de Amerikaanse residentie in Den Haag.

► De resultaten van de Onderzoeksredactie zijn naar de site verhuisd. Vanaf nu staan de Beste Banen (arbeidsmarkt voor afgestudeerden) op bestebanen.elsevier.nl waarna later dit jaar Gemeenten, Studies, Scholen, Ziekenhuizen - ieder met een eigen url - volgen. Daarmee zijn de tabellen het blad uit al worden de onderzoeken er nog steeds met een artikel ingeleid.

► En onderzoeksredacteur Floortje Gunst verhuist ook en wel naar de redactie Economie. Ze moeten daar wel even op haar wachten want Floortje zeilt met onbetaald verlof (en samen met Diederik) in een paar maanden van Ijmuiden naar Alicante. Haar schip *Diving Duck* wordt door vrienden en collega's via de app Marine Traffic met argusogen gevolgd.

NUMMER 10

Interview met Paul Grijpma	1
Van de Radarweg: Nieuws van redactie en uitgeverij	1
Personalia	2
Else4vragen aan Sjaak Roodenburg	3
Elsefie van Joozt Mattheij	3
Sake zoekt en vindt... een illuster duo	4
Gesprek met Juist-coördinator Jette van Exter	4
Arthur van Leeuwen over de interne verhuizing	5

Paul Grijpma (66) denkt nog niet aan stoppen

'De ruige romantiek is weg'

EX-ELSEVIER-VERSLAGGEVER PAUL GRIJPMA - THANS OOK ACTEUR -
BLIKT IN ZIJN MUSEUMPJE TERUG OP MOOIE TIJDEN

Het Persmuseum zou er jaloers op zijn. Zó ziet thuis de werk-kamer er uit van een journalist die bezeten is van zijn vak. Aan de wanden reeksen perskaarten, doorlaatbewijzen, ingelijste voorpagina's van kranten met openingsverhalen van zijn hand, weekbladcovers, foto's van brandhaarden waar hij is geweest. Op kastplanken allerlei attributen die te maken hebben met journalistiek veldwerk, vooral in ramp- of oorlogsgebieden: hoge veldschoenen, militaire baretten, een gasmasker. Het is allemaal in gebruik geweest bij Paul Grijpma, ruim 45 jaar verslaggever bij tv en tal van bladen, van 1985 tot 1990 bij Elsevier. Hij is nu 66, maar denkt nog niet aan stoppen.

Zo te zien ben je wel content met het beroep dat je ooit hebt gekozen.

'Ik heb het altijd geweldig gevonden. Ik heb ook het geluk gehad tot de generatie te beho-

ren die het vak mocht uitoefenen in een tijdspanne dat alles kon, waarin journalisten er bij grote gebeurtenissen meteen op af werden gestuurd. Er was nog geen internet, je moest het nieuws zelf ophalen. Reistasje inpakken en wegwezen. Daar was ook geld voor. Het vak had nog ruige romantiek. Altijd kwartjes in de zak om het nieuws door te bellen. Je best doen om verbinding te krijgen. Wie was het eerst? Geweldige tijd. Met de komst van de digitale communicatie is het niveau van de journalistiek gezakt, vind ik. Alles moet simpeler worden verteld.'

Met de bravoure die hem kenmerkt, dacht Grijpma na zijn middelbare schooltijd dat ze bij de Twentsche Courant in zijn woonplaats Enschede met ongeduld op hem zaten te wachten. Maar dat viel tegen. Het werd voor hem eerst een plekje bij het bescheiden pers- en vertaalbureau Piet Olyslager, dat zich vooral richtte op de automo-

Vervolg op pagina 2

PERSONALIA

➤ **Redactiesecretaresse Ingrid Pronk is dinsdag 10 juni bevallen van een dochter: Isabelle. Volgens de moeder is het een 'zoet en tevreden meisje' en zijn de ouders helemaal in de wolken met haar. Ingrid wordt tijdens haar verlof, dat nog enkele weken zal duren, vervangen door Tom van Leeuwen.**

➤ **Ter gelegenheid van de 100ste geboortedag op 15 juni van Elsevier-tenaar en befaamd kunstenaar Cees Bantzing wordt in het Amstelveense museum Jan van der Togt een tentoonstelling van diens werk georganiseerd. Opening: 17 juni. Rond die tijd is er ook een expositie in het Amsterdamse Persmuseum en verschijnt via Elsevier de speciale uitgave: Ter Herinnering Cees Bantzing.**

NACHT VAN DE ECONOMIE

Elsevier gaat de laatste tijd steeds vaker op de theatertoer. Met enige regelmaat organiseert het weekblad, al of niet in samenwerking met banken, in theaterzalen symposia of studiebijeenkomsten over actuele (meestal financieel-economische) vraagstukken. Daar komen telkens honderden belangstellenden op af. Begin deze maand organiseerde Elsevier in een uitverkochte zaal van de Rotterdamse Doelen zelfs een NACHT VAN DE ECONOMIE. Een stoet van economen die er toe doen verleende medewerking. Onder meer Nobelprijswinnaar Paul Krugman van de Princeton University en hoogleraar Carmen Reinhart van de Harvard Kennedy School hielden lezingen. Economieredacteur en columnist Syb Wynia van Elsevier verzorgde de nabeschouwing na een debat van de deelnemers aan De Nacht.

bielindustrie. 'Niettemin heel leerzaam. Alles heeft zijn charme.'

In 1975 kwam voor de toen 27-jarige Grijpma de doorbraak, verslaggever bij het ANP. 'Daar is de basis gelegd voor mijn werk later. Ik deed er alles, van een persconferentie van Den Uyl tot de treinkaping bij De Punt, waar ik drie weken in mijn auto heb geslapen. Zulke dingen heb ik nooit erg gevonden. Ik heb bij het ANP een prachttijd gehad.'

Toch ging je er in '78 weg. Naar Het Parool.

'Ja, maar dan heb je het wel over mijn ideaal in die tijd. Het Parool was mijn lievelingskrant, geleid door Herman Sandberg, de beste van de zeventien hoofdredacteuren onder wie ik heb gewerkt. Bij het ANP ging het om kortademige berichtgeving, bij Het Parool maakte je nieuwsverhalen. Bij die krant heb ik mijn mooiste primeur gehad: de onthulling dat het regime van Bouterse in Suriname direct na de decembermoorden zaken deed met de Columbiaanse cocaïnemaffia, een zaak die jarenlang in het nieuws doorliep. Op de Paroolredactie heerste een fantastische sfeer waarbij men elkaar successen gunde.'

Toch ging je er later weg, naar Elsevier.

'Pas na acht jaar. Het Parool werd onder Gortzak helaas een Amsterdamse stadskrant. Sorry, maar als je gewend bent het land of de wereld in de trekken en je moet dan een speeltuinbaas interviewen.... nee, dat was journalistiek niet meer genoeg voor me. Bovendien kwam er een mooi aanbod van Elsevier. Wat me vooral trok was het avontuur om onder Spoor en Van der Zee van een rechts ballenblad een soort Nederlandse Der Spiegel te maken.'

Hoe kijk je terug op je vijf Elsevierjaren?

'Ik heb er fijn kunnen werken, ook als duo met de helaas vroeg gestorven Coen van Harten. Ik was vooral degeen die de feiten verzamelde en hij de scribent die stofgoud over de kopij strooide. We waren met covers in Elsevier de eersten in Nederland die voluit aandacht besteedden aan de islam en het doodknuffelen van allochtonen.'

In 1989 verdween je naar het NOS-Journaal. Waarom?

'Toen Spoor en later ook Van der Zee vertrokken, ontstond een strijd om de opvolging: een nare periode met roddel en achterklap. Uiteindelijk kwam Johan van den Bossche bovondrijven. Dat was niet mijn man. Het

Acteur Paul Grijpma op de set van een Duitse speelfilm

drong in Hilversum door dat ik rijp was voor de pluk. En toen belde Van der Wulp. In de twaalf jaar bij de NOS heb ik verslag mogen doen van gebeurtenissen die de wereld hebben veranderd: de val van de Muur, de fluwelen revolutie in Tsjechië, de Golfoorlog, de VN-vredesoperatie in Cambodja.'

Begin deze eeuw nam Grijpma wat gas terug. Hij werkte enkele jaren bij de Wereldomroep en een Haagse stadszender. Sinds 2005 is hij correspondent en producer voor de Duitse tv-zender ARD. 'Ze hebben daar veel belangstelling voor de politiek in Nederland en voor het koningshuis. Bij de troonswisseling heb ik een documentaire van 50 minuten voor de ARD gemaakt: *Hut ab Majestät*. Verder doe ik - dat is weer iets heel anders - de eindredactie van *deBonjo*, krant voor strafrecht en detentie, die ook wordt verspreid onder gedetineerden.' Een nog weinig belicht maar opmerkelijk zijpad dat Grijpma is ingeslagen is de weg naar de podia van theater en filmset. Zijn uitgebreide website vermeldt ook de activiteiten van Grijpma als acteur.

Hoe is dat nu weer gekomen?

'Door mijn vriendin, de actrice Eva van Heijningen. Zij treedt veel in Duitsland op. In mijn verliefdheid ging ik vaak naar haar optredens kijken. Door haar agent in Berlijn werd ik een keer gevraagd een rolletje te spelen. Ik spreek goed Duits en van het een kwam het ander. Inmiddels heb ik meer en grotere rollen gespeeld. In het toneelstuk *Rosemary's Baby* heb ik gestaan in theaters van Jena, Dresden en Frankfurt. Ik doe ook filmrollen. In een Duitse krimi was ik een Amsterdamse politicommissaris. In een van de laatste afleveringen van *Aktenzeichen XY...ungelöst* was ik juist weer der Täter. Geen probleem.'

ELSE 4 VRAGEN

AAN: SJAAK ROODENBURG (61)

Werkte van 1993 tot 2013 bij Elsevier als eindredacteur. Is nu vrij man.

1 Wat ben je na je vertrek gaan doen?

‘C. Buddingh’ noemde z’n dagboeknotities *Verveling bestaat niet*. En dat klopt. Popmuziek, voetbal en lifestyle boeit me niet, maar verder zo ongeveer alles. Voorheen was ik eindeloos - en vergeefs - papier opzij aan het leggen om later te lezen, nu kan ik als ik bijvoorbeeld stuit op de sensuele vormen van de Super Constellation me er onbekommerd in verdiepen. Toch ook net een cursus camjo gevolgd. Want wat ik ook wil, is eindelijk doorgaan aan een ooit begonnen scenario, een oud documentaireplan tot leven wekken en weer meer radioprogramma’s maken over historische muziek, of op internet een muzikaal Schateiland creëren. Maar het hóeft allemaal niet, dat is het mooie.’

2 Wat heb je bij Elsevier geleerd?

‘Ik kwam er redelijk geïmponeerd binnen en leerde al snel de karrevrachten aan gewichtigheid die sommigen meetorsen te relativiseren. Nog altijd een nuttige les.’

3 Print of digitaal?

‘In een van die papierstapels stuitte ik op tijdschrift *Cupido*, opgezet in 2007 en geflopt. Met het ene prachtverhaal na het andere. Voor een dergelijk blad is mijns inziens weldra - als de meeste onzintijdschriften zijn verdwenen - wel weer ruimte. Geurend papier en oogstrelende verhalen.’

4 Wil ooit nog eens?

‘Leren hypnotiseren, een Renault Alpine restaureren, de na een week parachutespringen opgelopen vlieg-angst overwinnen en dan met oude propellervliegtuigen net zo lang vliegen tot de portemonnee leeg is. En vooral natuurlijk: de cursus *Learning the great art of yodelling while standing upside down* volgen.’

Met ingang van deze 10e aflevering van XELSE4 een nieuwe rubriek: Elselfie, in navolging van de Selfie waarbij iemand zichzelf fotografeert tegen een persoonlijk getinte achtergrond: idool, werk, hobby of anderszins wat de persoon leuk of belangrijk vindt. Wij zien de Elselfie graag uitgebreid met een persoonlijk getint tekstje, dat de foto nader verklaart. De fotograaf-auteur is vrij in wat hij/zij over zich(haar)zelf wenst te melden. Het spits wordt afgebeten door: **jooZt Mattheij**

Overdag kennen ze mij op de redactie als die nors-vrolijke vormgever. ‘s Avonds gaan de lenzen uit, de bril op en werk ik aan de website PrinceVault.com, waar de carrière van Prince wordt gedocumenteerd. Dagen dat Prince een concert geeft zijn het leukst. Dan zet ik zo snel mogelijk na afloop de setlist online met zoveel mogelijk details over de show. Ergerlijk is het als Prince slordig is in wat hij tijdens een show beweert. ‘We gaan terug naar 1982,’ zegt hij dan, en zet een nummer in dat hij op 30 december 1983 opnam en dat in mei ‘85 pas uitkwam. Op de site staat dat soort informatie ook. Daar had Prince dus even moeten kijken. Ik krijg trouwens wel af en toe aanvullingen en verbeteringen gemaald van een e-mailadres met ‘No one important’ in de naam. En die dingen zijn vaak zo specifiek dat het bijna niet anders kan dan dat het hier Prince zelf betreft. Helemaal zeker weten doe ik het niet, maar als ik ‘m zou vragen ‘Ben jij het, Prince?’ en hij is het, dan mailt ie natuurlijk nooit meer.

Overigens speel ik bij deze eerste Elselfie een beetje vals. De foto is gemaakt door mijn dochter Luna (9). Zelf heb ik nog nooit een selfie gemaakt en dat wilde ik graag zo houden. •

➤ Wie volgt na jooZt? Mail naar info@xelse4.nl.

HOI-CIJFERS

De nieuwe HOI-gegevens over gedrukte oplagen van kranten en bladen bieden wederom geen vrolijkstemmend perspectief. In de eerste drie maanden van 2014 daalden de meeste titels stevig ten opzichte van dezelfde periode een jaar geleden. Elsevier zakte met 17,4 procent naar 83.000 exemplaren. De meeste uitgaven proberen het gat met digitale abonnementen te dichten en Elsevier legt blijkbaar het accent minder op proefabonnementen (die in aantal sterk daalden) dan op geheel nieuwe inkomstenbronnen. Het eigen maandblad *Juist* lijkt op weg naar de 20.000 exemplaren; Congressen als *Grip Op Je Vermogen* en *Management Summerclasses* in het kader van de Elsevier Academy staan op de rol. •

SAKE ZOEKT

en vindt... een paar apart

De foto is geschoten tijdens een receptie in de kantine van het toenmalige Elseviergebouw aan de Jan van Galenstraat in januari van het millenniumjaar 2000. We zien een gezellig onderonsje tussen (links) Jaap Froentjes en (rechts) Bert van Rijswijk (1935-2006). Jaap was in die tijd chef Eindredactie en Organisatie, Bert parttime corrector op de eindredactie. Buiten de burelen ontplooiden het duo in hun vrije weekend aparte activiteiten. Jaap trad op als meer dan verdienstelijk jazz-saxofonist en Bert beklom dan op het Friese plateland de kansel van de 13e-eeuwse kerk in het dorp Huins om te preken.

Jette runt het bureau van Juist

Eind 2012 had ze al eens gesolliciteerd voor verslaggever van Elsevier maar werd toen afgewezen. Haar brief bleef evenwel bewaard en kwam weer uit de la toen hoofdredacteur René van Rijckevorsel voor zijn maandblad Juist een redactiecoördinator zocht. In april 2013 kwam ze daardoor alsnog binnen. Sindsdien is Jette van Exter (26) de steun en toeverlaat van René. Zoals een senior redacteur van Elsevier het uitdrukt: 'Ze runt het bureau van Juist alsof ze er al tien jaar zit.'

Jette, jongste dochter uit een gezin van een Haagse huisarts, wist al op de middelbare school dat ze de journalistiek in wilde, vertelt ze. 'Na het atheneum heb ik eerst nog een jaar lang met een around-the-world-ticket

mogen reizen. Veel landen bezocht: Australië, Nieuw-Zeeland, Fiji en heel Midden-Amerika. Daar heb ik ook Spaans gestudeerd. Terug in Nederland heb ik mijn bachelor geschiedenis gehaald en daarna in Londen mijn master internationale journalistiek.'

Nog baantjes gehad voordat je bij Juist kwam?

'Tijdens de Olympische Spelen in

Londen van 2012 ben ik voor RTL een poos assistent geweest van verslaggever Jeroen Wetzels. Daarna heb ik allerlei ander freelancewerk gedaan, onder meer als tekstschrijver voor een webwinkel in schoenverzorging. Ja, je pakt soms alles aan.'

En toen kwam dat telefoontje van René. Wist je iets van Juist af?

'Totaal niet. Ze vroegen me langs te

voor mij toch een geweldige kans? Er was nog niets. Van het begin af aan heb ik voluit mee mogen doen: ideeën spuien over de hele opzet.'

Waaruit bestaan nu je werkzaamheden?

'Onderwerpen bedenken, stukken redigeren. Maar het werk is breder. Ik zit alleen met René op de redactie, denk mee over presentatie, de illustraties.

En schrijf ook voor het blad, veel kleine stukjes, maar ik heb ook grotere verhalen mogen maken, reportages over autodelen, de koffiecultuur en een coververhaal over de hype rondom tv-series.'

Hoe zie je je toekomst?

'Ik heb daar nog niet echt over nagedacht. Weliswaar

werk ik nog als freelancer maar ik heb hier een kans die bijna niemand krijgt. Om zo aan het begin van je loopbaan zo'n stempel op een blad te mogen zetten. Ik heb nu al zo'n brede functie in de journalistiek dat ik misschien al niet meer zou kunnen wennen aan het schrijven van gewone nieuwsberichten in een krant. Daarvoor, ben ik bang, ben ik misschien al een beetje te verwend geraakt.'

Jette van Exter: 'Ik solliciteerde zonder enige kennis van zaken'

• komen om te praten over een nieuw journalistiek project, zonder te zeggen wát precies. Was nog geheim. Ik ging er heen zonder enige kennis van zaken. Maar ik vond het wel spannend. 't Bleek dus te gaan om iemand die kon helpen bij het opstarten van een nieuw maandblad.'

Durfde je dat wel aan?

• 'Ik had weinig te verliezen. Dit was

Alles in de blauwe bakken

HOE DE ELSEVIER-REDACTIE WEER EENS VERHUISDE

Dat heb je nu eenmaal met journalisten in dienst bij een grote titel. Ze denken graag dat ze een vrij beroep uitoefenen, in hun hart – en voor hun kennissenkring – leiden zij misschien wel het bestaan van een bohémien. Maar als het om de fysieke werkelijkheid gaat, en in het bijzonder de redactie burelen en hun eigen werkplek, dan onderscheiden zij zich in niets van de eerste de beste kantoorklerk: ze zijn in loondienst, de baas bepaalt hoe en waar zij hun taakjes afwerken en verder hebben zij niets in te brengen.

Behalve een beetje mopperen en klagen. Over het gebrek aan kopieerapparaten, dat secretaresse en toeverlaat Ingrid Pronk oneerbiedig is opgeborgen in een obscuur gangetje, dat je elke morgen een ander bureau moet zoeken, elke dag je telefoon moet aanmelden en afmelden, ook als je na een andere kamer gaat om te ‘focussen’, dat de zwembadkluisjes voor persoonlijke spullen net groot genoeg zijn voor je laptop, een oplaadsnoer en een Snelle

Op verzoek van XELSE4 beschrijft Arthur van Leeuwen, chef Onderzoek van het weekblad, de verkassing van de 11e naar de 14e verdieping en het ‘nieuwe werken’ in het gebouw aan de Radarweg

Jelle, dat de stille krachten van Documentatie beroofd zijn van hun papieren thuis, hun rust, en nu zitten opgehokt in een corridor – met tegenover hen nog eens zo’n krioelplek waar de redactie van Beleggers Belangen eenzelfde lot trof. Vermoed wordt zelfs dat de kwaliteit van de koffie met opzet zo bedenkelijk is, opdat het personeel de negatieve energie daarop richt en niet op het hogere management.

In het geval van het weekblad Elsevier is dit sinds 28 april 2014 de waarheid van alledag: de baas wilde besparen op vierkante meters en verzon ‘het nieuwe werken’ om de bohémiens wijs te maken dat thuis werken helemaal naar de hedendaagse mode is. Eigen bureaus? Niet nodig. Archiefkast met dossiers

en naslagwerken? Onzin. Deelredacties aan een eigen eiland? Welnee, voor overleg zijn er ‘focusrooms’ die je kunt reserveren. Het gemak dient de mens, alles digitaal. Sterker: binnenkort hoeven redacteuren van het grootste weekblad van Nederland ook niet eens meer met de auto naar de redactie. De parkeerplaatsen zijn, voor zover bekend, bestemd voor leaserijders, en dat zijn, zoals bekend, niet de journalisten. Een hardnekkig gerucht wil dat zij binnenkort op vaste verzamelpunten worden opgehaald met een busje, tegen een zacht prijsje gehuurd van de reclasering, om in ploegendienst hun 8 uren te draaien als ‘content-werkers’. Nog niet op stukloon, maar waarom straks ook eigenlijk niet?

Stamcafés

Voor oud-medewerkers van Elsevier die de Spuistraat nog meemaakten, het Centerpoint in de Bijlmer en de oost-blokbunker aan de Van de Sande Bakhuizenstraat bij de Jan van Galenstraat: enige nuance is op zijn plaats, het was

Toen de redactie Economie nog een eigen eiland had

Economie nieuwe stijl: efficiënt, ordelijk, schoon en dus geen redactie

Doorkijkje, van Onderzoeksredactie tot Studio

ook wel eens erger. De Spuistraat kende destijds – toen journalistiek nog een romantisch beroep was – een eigen kantoorformule met flexplekken in naburige stamcafés. Daar zijn oudgedienden, voor zover in leven, nog altijd lyrisch over. Maar in het driehoekige Centerpoint was menig redacteur dagenlang de weg kwijt, kreeg de eindredactie de bureaus zelfs niet meer in de toegewezen ruimte gepropt, en in de Jan van Galenstraat durfde op het laatst niemand meer naar de wc of met de lift.

Portiersloge

De verhuizing naar de Radarweg maakte van de redacteurs in één klap paleisbewoners met ieder een riant aantal vierkante meters rond het vaste bureau,

en dat exclusief de dikke rijen archiefkasten. De inschikactie vervolgens na zeven jaar weelde – niet toevallig de periode waarin Elsevier de hoogste oplage aller tijden bereikte – gebeurde niet geheel ten onrechte, maar de halvering van de werkruimte ging niet zonder pijn. Zo moest de hoofdredacteur een representatief vertrek met boekenkasten inruilen voor een portiersloge. Overigens zonder enige wanklank of klacht. Wat behouden bleef, zij het onder beduidend minder riante omstandigheden, was dat elke deelredactie een eigen territorium bezette. Het organisme bleef intact. Handig voor de korte communicatie, het wisselen van ideeën – onder het vertrouwde rabarber-rabarber van telefonerende en tikkende collega's. En

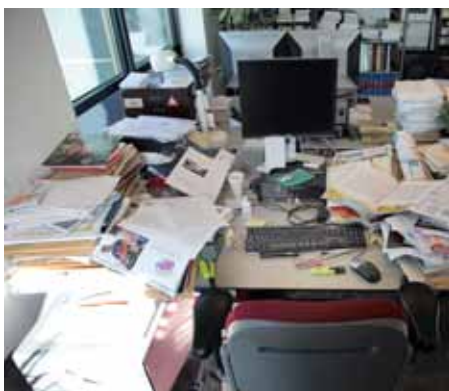
zo hoort het, plus tussendoor af en toe een strakke pass met de redactievoetbal.

Oekaze

Halverwege maart reden de eerste groene en blauwe bakken van de Koninklijke Saan B.V. de redactievloer op, en dat leverde gemakkelijke tafereelen op. De groene bakken waren voor 'meenemen', en die raakten al snel vol boeken, dossiers, nota's die op een ministerie traditioneel in de la liggen en stapels blocnotes met aantekeningen. Maar oekaze na oekaze landde in de stofwolken, en wel met tussenpozen van enkele dagen: 'Alle redacteurs krijgen één archiefkast', 'Alle redacteurs krijgen twee planken', daarna nog maar één plank, en uiteindelijk bleef

De afdeling Documentatie na het 'ophokken'

Zo zat Documentatie erbij: kwestie van effe zoeken en altijd raak

Op naar een paperless office

het bij een meter. In de wetenschap dat menig redacteur al tegen de vijf kasten archiefwerk aan zat, ontstond toen een run op de blauwe bakken – gelukkig een paar maten groter – en die verdwenen rechtstreeks richting de ovens van Van Gansewinkel.

Ikea

Nu zit dus, waarde XELSE4-lezer, aan de Radarweg een redactie zonder documentatie en zonder geheugen. Maar in twee frisse zaaltjes, die ogen als de huiskamerafdeling bij Ikea, en met elke dag een verrassing: wie zit er nu weer tegenover je? Dan proberen collega's van 2 meter lengte, dan wel een gewicht van 100+ kilo aan te schuiven aan een bureau dat de dag ervoor was bezet door een frêle stagiaire. Geen

nood, voor al die knoppen en slingers om tafels en stoelen te verstellen, de instructie voor het telefoongebruik en de laptop bestaat wel een webinar. Efficiënt is elk gevoel deel uit te maken van een deelredactie uitgebannen door met meubelstof beklede schotten tussen de duo-bureaus. Zo kan iedereen zich concentreren op zijn werk, zij het dat alle telefoongesprekken per vleugel woordelijk zijn te volgen – en dat het geloop van en naar de studio en eindredactie evenredig toenam met de afname van het contact.

Territorium

Het weeklaag is inmiddels tot ritueel vervallen, het blad verschijnt normaal, het beoogde paperless office – hoe kom je er eigenlijk op als je een print-

medium produceert? – ligt alweer onder flinke pakken proeven en knipsels. Wie zich wil concentreren, werkt een of twee dagen thuis, of concentreert zich alleen nog permanent thuis. Anderen beschermen met de moed der wanhoop hun territorium en foothold in de turbulentie – met bange voorgevoelens: wat als straks de vakanties aanbreeken?

Tja, wat als het dak naar beneden valt? Journalisten zetten toch alles opzij om hun verhaal te schrijven, al moet dat op de wc. Wat trouwens nog niet meevalt bij het focussen, want van wc's zijn er door de hoge bevolkingsdichtheid nu te weinig.

Redactie van XELSE4: Bert Bommels, Gijsbert Raadgever en Jan-Maarten de Winter.
Tips of reacties: info@xelse4.nl